1. « ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ » ΤΟ ΕΔΙΜΟ

Μέσο: . . . . . .ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
Ημ. Έκδοσης: . . .25/10/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .25/10/2026
Σελίδα: 37

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - http://www.innews.gr

«Στον αέρα» το ΕΔΙΜΟ

Η διακοπή χρηματοδότησης από το Ταμείο Ανάκαμψης απειλεί τη λειτουργία του Ελληνικού Δικτύου Μοριακής Βιολογίας, ενός φορέα που προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες στους έλληνες καρκινοπαθείς

Του Γιώργου Σακκά

Στη χώρα μας έχουμε πλέον παράδοση στα καινοτόμα έργα, που τα αφήνουμε στη συνέχεια να μαραζώσουν. Μεταξύ αυτών, μια επιστημονική προσπάθεια που ξεκίνησε το 2018 και κατάφερε να προσφέρει σε χιλιάδες ασθενείς με καρκίνο πρόσβαση σε προηγμένες μοριακές εξετάσεις, βρίσκεται σήμερα σε κρίσιμη καμπή. Εκκινώντας με το Εθνικό Δίκτυο Ιατρικής Ακριβείας στην Ογκολογία (ΕΔΙΑΟ), το πολύτιμο αυτό ερευνητικό πεδίο της μοριακής ογκολογίας επεδίωξε να εδραιωθεί στην Ελλάδα, αποσπώντας μάλιστα διακρίσεις άριστης πρακτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η προσπάθεια συνεχίστηκε μέσω του Ελληνικού Δικτύου Μοριακής Ογκολογίας (ΕΔΙΜΟ) το 2022 με επιπλέον 2.000 εξετάσεις σε 1.500 ασθενείς, αναπτύσσοντας 45 εξειδικευμένες αναλύσεις και δημιουργώντας 35 νέες θέσεις εργασίας.

Σήμερα, η συνέχεια αυτής της προσπάθειας παραμένει αβέβαιη. Η ολοκλήρωση της χρηματοδότησης του ΕΔΙΜΟ από το Ταμείο Ανάκαμψης αφήνει ανοιχτό το ερώτημα εάν θα εξασφαλιστούν νέοι πόροι μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Και κάπως έτσι βρίσκονται στον αέρα η διαλειτουργικότητα ενός δικτύου δέκα ερευνητικών δομών, η απασχόληση 35 εξειδικευμένων επιστημόνων και, κυρίως, η δυνατότητα των ασθενών να συνεχίσουν να έχουν πρόσβαση σε πανάκριβες εξετάσεις μοριακής ογκολογίας. Το υπουργείο Ανάπτυξης, σύμφωνα με τις πληροφορίες του «Βήματος», δεν έχει αποκλείσει την προοπτική συνέχισης του δικτύου. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμη συγκεκριμένη δέσμευση για το πώς θα γίνει αυτό.

Η πρώτη προσπάθεια και η συνέχειά της

Η αφετηρία του εγχειρήματος για την υιοθέτηση της μοριακής ογκολογίας στην Ελλάδα, που αποτελεί και το μέλλον για τη θεραπεία του καρκίνου, βρίσκεται στον Μάιο του 2018, όταν ιδρύθηκε το ΕΔΙΑΟ. Η χρηματοδότησή του, ύψους περίπου 5,38 εκατ. ευρώ, προήλθε από τον συμβιβασμό μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Siemens. Αρχικά συγκροτήθηκαν τέσσερις Μονάδες Ιατρικής Ακριβείας, δύο στην Αττική, μία στη Θεσσαλονίκη και μία στην Κρήτη, με συντονιστή το Εθνικό Κέντρο Ερευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ). Τα αποτελέσματα της πρώτης αυτής προσπάθειας ήταν σημαντικά. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΕΔΙΑΟ, έως τις 31 Οκτωβρίου 2021 είχαν πραγματοποιηθεί 5.527 εξετάσεις, ενώ 450 γιατροί από ολόκληρη τη χώρα είχαν συνεργαστεί μαζί του. Μάλιστα για πρώτη φορά επιτεύχθηκε στην Ελλάδα η διασύνδεση εργαστηριακών δομών και η συγκέντρωση όλων των δεδομένων-αποτελεσμάτων σε μία κεντρική δεξαμενή. Η πιλοτική λειτουργία του ΕΔΙΑΟ ολοκληρώθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2021. Ωστόσο, η τεχνογνωσία, οι συνεργασίες και η ανάγκη για πρόσβαση των ασθενών σε προηγμένες μοριακές εξετάσεις παρέμειναν.

Το επόμενο βήμα έγινε το 2022, με τη συγκρότηση του Ελληνικού Δικτύου Μοριακής Ογκολογίας, υπό τον συντονισμό του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Ερευνας (ΙΤΕ). Το νέο δίκτυο χρηματοδοτήθηκε με περίπου 3,78 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 3,34 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και το υπόλοιπο από εθνικούς πόρους μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Μέσα σε λιγότερο από τρία χρόνια λειτουργίας, το ΕΔΙΜΟ κατάφερε να συνδέσει δέκα ερευνητικές δομές, εργαστήρια και περισσότερους από 120 γιατρούς, αναπτύσσοντας 45 εξειδικευμένες αναλύσεις. Σήμερα, ωστόσο, η υποδοχή νέων δειγμάτων έχει σταματήσει, η συνέχιση της απασχόλησης των επιστημόνων παραμένει αβέβαιη και η λειτουργία του δικτύου ως ενιαίου μηχανισμού εξαρτάται από την εξεύρεση νέων πόρων.

Εξετάσεις που κοστίζουν έως και 1.000 ευρώ

Ο συντονιστής του ΕΔΙΜΟ, καθηγητής **Γεώργιος Στρατάκης**, περιγράφει μια προσπάθεια που ξεκίνησε το 2022 και χρειάστηκε περίπου έναν χρόνο προετοιμασίας προτού αρχίσει να υποδέχεται τα πρώτα δείγματα. Οι εξετάσεις αφορούσαν συχνές μορφές καρκίνου, όπως ο καρκίνος του μαστού και το μελάνωμα, αλλά και αιματολογικές κακοήθειες, σπάνιους όγκους και κληρονομικά ογκολογικά σύνδρομα. Οπως εξηγεί ο ίδιος, πολλοί ασθενείς δεν θα άντεχαν οικονομικά να κάνουν αυτές τις εξετάσεις στον ιδιωτικό τομέα. Ενας εκτεταμένος γενετικός έλεγχος μπορεί να κοστίζει από 800 έως 1.000 ευρώ. Η σημασία αυτών των αναλύσεων είναι ιδιαίτερα μεγάλη στις οικογένειες με κληρονομική προδιάθεση για καρκίνο. Η αναγνώριση μιας γενετικής μεταβολής μπορεί να οδηγήσει σε γενετική συμβουλευτική και στοχευμένο έλεγχο συγγενών, δημιουργώντας νέες δυνατότητες πρόληψης και έγκαιρης διάγνωσης.

Ο ογκολόγος και γενικός γραμματέας της Εταιρείας Ογκολόγων Παθολόγων Ελλάδας (ΕΟΠΕ), επίκουρος καθηγητής **Ιωάννης Λιότος**, επισημαίνει ότι η σύγχρονη ογκολογία απομακρύνεται σταδιακά από τη λογική της γενικευμένης φαρμακευτικής αντιμετώπισης. «*Η στόχευση των φαρμάκων μας πλέον έχει αλλάξει*», σημειώνει, εξηγώντας ότι οι νέες θεραπείες μπορούν να κατευθύνονται σε συγκεκριμένες μοριακές αλλαγές των καρκινικών κυττάρων. Για να αξιοποιηθούν, όμως, αυτές οι δυνατότητες είναι απαραίτητο ο θεράπων γιατρός να γνωρίζει τη βιολογία του όγκου.

Η προοπτική, όπως την περιγράφει ο κ. Λιότος, είναι κάθε ασθενής να αποκτά ήδη από τη διάγνωση μια ευρύτερη «μοριακή ταυτότητα» του καρκίνου του. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να συμβάλουν στην επιλογή θεραπείας, στην εκτίμηση της πρόγνωσης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, στην αναγνώριση κληρονομικής προδιάθεσης. Ο ίδιος, πάντως, επισημαίνει και το εξής: το ΕΔΙΜΟ σχεδιάστηκε πρωτίστως ως ερευνητική και εργαστηριακή υποδομή και όχι ως πιστοποιημένη κλινική υπηρεσία. Κατά συνέπεια, τα ερευνητικά ευρήματα δεν μπορούν αυτομάτως να υποκαθιστούν τις πιστοποιημένες διαγνωστικές εξετάσεις.

Η προσωπική εμπειρία των γιατρών

Την πρακτική αξία της μοριακής ογκολογίας αναδεικνύει και ο ενδοκρινολόγος **Γεώργιος Σημαιάκης**, επιμελητής του Ενδοκρινολογικού Τμήματος του 401 ΓΣΝΑ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΔΙΜΟ. «*Το υλικό του όγκου που φυλάσσεται στο παθολογοανατομικό εργαστήριο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μοριακή ανάλυση, ώστε να εντοπιστούν συγκεκριμένες γενετικές αλλοιώσεις. Η πληροφορία αυτή ενδέχεται να καθοδηγήσει την επιλογή στοχευμένης θεραπείας, όταν υπάρχει αντίστοιχη δυνατότητα*» εξηγεί.

Οπως σημειώνει, οι νέες στοχευμένες θεραπείες μπορούν να προσφέρουν εντυπωσιακά αποτελέσματα στους ασθενείς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και ασθενείς με μεταστατική νόσο μπορούν να πετύχουν σημαντική υποχώρηση του καρκίνου και να διατηρήσουν καλή ποιότητα ζωής. Η μοριακή πληροφορία μπορεί επίσης να αποδειχθεί χρήσιμη σε μεταγενέστερο στάδιο της νόσου, ακόμη και όταν δεν υπάρχει άμεση ανάγκη χορήγησης στοχευμένης θεραπείας.

Υπάρχει, επιπλέον, μια σημαντική οικονομική διάσταση: η ορθότερη επιλογή θεραπείας μπορεί να περιορίσει τη χορήγηση ακριβών φαρμάκων που δεν αναμένεται να ωφελήσουν τον ασθενή, αλλά και τις επιπλοκές που συνεπάγονται πρόσθετες νοσηλείες. «*Γίνεται μια προσπάθεια, τελειώνει η χρηματοδότηση, σταματούν τα πάντα*» παρατηρεί ο κ. Σημαιάκης, περιγράφοντας έναν κύκλο που δυσκολεύει τη συστηματική ανάπτυξη της ιατρικής ακριβείας στη χώρα.

Πέρα από τις εξετάσεις, ένα από τα σημαντικότερα αποτελέσματα του ΕΔΙΜΟ είναι η ανάπτυξη ψηφιακού μητρώου ογκολογικών ασθενών, το οποίο συνδέθηκε με το Εθνικό Μητρώο Νεοπλασιών. Ο κ. Στρατάκης χαρακτηρίζει τα συγκεντρωμένα δεδομένα «*ένα χρυσωρυχείο γνώσης*», καθώς μπορούν να αξιοποιηθούν για νέες μελέτες και την καλύτερη κατανόηση των μοριακών χαρακτηριστικών των καρκίνων στον ελληνικό πληθυσμό. Διευκρινίζει ότι η ολοκλήρωση της χρηματοδότησης δεν συνεπάγεται την απώλεια των αποτελεσμάτων που έχουν ήδη παραχθεί. Το ψηφιακό μητρώο εξακολουθεί να λειτουργεί και οι ήδη ενταγμένοι ασθενείς διατηρούν τις πληροφορίες τους.